

Uitleg

6 Verwijswoord

Soms staat een **verwijswoord** in de plaats van een zelfstandig naamwoord.

Het woord verwijst naar dat woord.

Zo moet ik het zelfstandig naamwoord **niet** steeds **herhalen**.

Ik denk aan het **genus** van het zelfstandig naamwoord.

- (m) In het oerwoud sluipt **een tijger**. **Hij** loert op een prooi.
Dat is het boek van **Tobias**. Die rugzak is ook van **hem**.
- (v) Wat vind je van **de kippensoep**? **Ze** smaakt lekker!
Ik vraag me af of **Klara** meegaat. Heb je het **haar** al gevraagd?
- (o) Is hier ergens **een treinstation**? Ja, **het** ligt vlak bij de kerk.

11 Signaalwoord

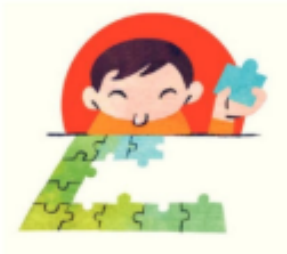
Het is een **klein woord** dat me helpt om een tekst te ordenen of verbanden te geven. Het verbindt de ene zin met de andere of delen van zinnen aan elkaar.

- Het geeft een **volgorde** aan.

Eerst leg ik alle puzzelstukjes op tafel.

Dan zoek ik de rand van de puzzel en

daarna vul ik de binnenkant.

- Het helpt bij een **opsomming** of **indeling**.

Op vrijdag hebben we taal **en** turnen.

Bovendien mogen we ons favoriete boek meebrengen,

evenals een knuffel.

Ten slotte eindigt de week met een knutselactiviteit.

- Het toont aan **waarom** iets gebeurt.

Wij hebben geen les vandaag, **want** de juf is ziek.

Daarom spelen we nu buiten.

En er zijn woordjes die me helpen om iets **samen te vatten**, een **tegenstelling** aan te duiden en nog meer: als, indien, wanneer, maar, echter, net als, al met al, kortom, zoals, nu, dus, straks, vroeger, net, omdat, immers, namelijk ...

Les 3 Ik denk na over woorden die helpen om de tekst beter te begrijpen.

VERWIJSWOORDEN

1 Onderstreep de verwijswwoorden in de zinnen.

Noteer achter de zin naar welk woord / welke woorden ze verwijzen.

Pieter luistert graag naar liedjes met mooie teksten.

Hij zit soms stilletjes te genieten van muziek.

Zijn vrienden houden meer van sport.

Ze voetballen en zwemmen elke week.

Hun weekends zijn drukbezet door wedstrijden.

Maar Pieter verkiest het cd-rek in zijn kamer.

Dat is gevuld met heel wat verzamel-cd's.

Samen met zijn zus bezoekt Pieter ook dikwijls de mediatheek.

Daar staan ongeveer 3000 cd's van gekende zangers.

Ze houden ervan om te snuffelen in de rekken.

De dame aan de balie kent hen ondertussen goed.

Zij maakt graag een praatje met de twee kinderen.

2 Vul een passend verwijswoord in.

Je mag een verwijswoord meerdere keren gebruiken.

hij – hen – hun – haar – dat – zij – ze

Marie zingt 's avonds graag liedjes.

_____ ouders zijn _____ grootste fans.

's Avonds vragen _____ aan _____ om een liedje te zingen.

Liesje en Eva, _____ twee zusjes, vinden _____ niet zo leuk.

_____ storen haar optreden door te lachen en te roepen.

Papa en mama sturen _____ dan naar _____ kamer.

_____ hond Max blijft wel rustig liggen op de sofa.

_____ luistert blijkbaar graag naar _____ liedjes.

Ook haar vrienden houden van _____ favoriete lied.

_____ heeft _____ zelf geschreven! Het gaat over de zee, de meeuwen en de golven.

SIGNAALWOORDEN

3 Onderstreep de signaalwoorden.

Het Poëziecentrum is h et centrum voor Nederlandstalige poëzie in Vlaanderen en Nederland.

Heel wat lezers hebben vragen over gedichten. Daarom is het Poëziecentrum ook een infopunt dat tracht antwoorden te bieden. Daarnaast biedt het centrum ook buitenlandse gedichten aan in een Nederlandstalige vertaling.

In Gent is het Poëziecentrum gevestigd in het toegankelijke hart van de stad. Daardoor heeft het centrum jaarlijks heel wat bezoekers. Niettegenstaande de aantrekkelijke jeugdcollectie is het soms moeilijk voor het centrum om jonge lezers te boeien. De jeugdworkshops hebben nochtans veel succes, net als de bezoeken van gekende jeugddichters.

Hun tijdschrift Po ziekrant verkoopt iets minder in de krantenwinkel, maar gaat vlot over de toonbank in de betere boekhandel. Indien je belangstelling hebt voor poëzie, breng zeker eens een bezoekje aan het centrum.

4 Noteer in iedere kolom  en signaalwoord uit oefening 3.

vergelijking	tegenstelling	oorzaak-gevolg	voorwaarde
_____	_____	_____	_____

Onderwerp (Wie?/Wat? Of 'ja/nee vraag')

Werkwoorden

1 Onderstreep het onderwerp in de zinnen.

Scholen nodigen vaak een dichter uit in de klas. Zo komen de leerlingen rechtstreeks in contact met creatieve schrijvers. De ganze klas bereidt het bezoek goed voor. De leerkracht zorgt voor een paar boeken van de auteur. Of zij geeft de opdracht een tekening te maken bij een gedicht. Soms mogen ook vragen op voorhand genoteerd worden. De zesdeklassers van basisschool 'De Wilg' oefenen met het gedicht 'Verliefd' van Willem Wilmink.

*Ik was verliefd geworden,
Ik kocht een zak vol snoep.
Die wou ik haar geven.
Toen stond ik op haar stoep.*

*Toen zei ze: 'Rare kerel,
wat moet ik met jouw snoep?
Mijn tanden en mijn kiezen
bederven van die troep.*

*Ik heb allang een jongen.
Mijn jongen die heet Joep.
Jij mag hier niet meer komen!
Behalve als ik roep.'*

*Nu loop ik door de regen
en door de hondenpoep,
al met mijn groot verlangen,
al met mijn zak vol snoep.*

2 Onderstreep het onderwerp.

Omkring de werkwoorden die zeggen wat het onderwerp doet of wat er mee gebeurt.

De leerlingen reageerden heel enthousiast.

Ze leerden veel over poëzie.

Jasper heeft zelfs een poëziebundel gevraagd voor zijn verjaardag.

Rachid verkiest humoristische gedichten.

Hij zal zelf eens een limerick proberen te schrijven.

- Onderstreep het onderwerp.
- Omkring de werkwoorden die zeggen wat het onderwerp doet of wat er mee gebeurt. Omkring het werkwoord en de andere woorden die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt.

De zesde klas van basisschool 'De Driehoek' heeft Guy Didelez uitgenodigd.

Deze dichter en jeugdschrijver is beroemd in Vlaanderen.

Hij vertelt altijd eerst een verhaal.

Daarna wil hij graag een gedicht voorlezen.

De leerlingen luisteren aandachtig.

Zij worden stil van zijn boeiende les.

De auteur schreef een prachtig gedicht over oom André.

Oom André was een echte grapjas.

Ook zijn kinderen geven hem inspiratie.

Hij is nog steeds enthousiast over het spelen met taal.

De leerlingen van de zesde klas applaudisseerden enthousiast na deze les.

